

OBSAH

Predhovor	5
Všeobecný úvod do problematiky	8

Všeobecné a teoretické problémy klinickej psychológie

I. Náplň a základné problémy klinickej psychológie	15
---	-----------

1. Náplň a oblasti klinickej psychológie	17
2. Náplň práce klinického psychológa	20
3. Zásady práce klinického psychológa	23
4. Problém normality	27
a) Pojem duševného zdravia a poruchy	29
b) Kritériá normality osobnosti	32
c) Štatistická koncepcia normality	34
d) Sociálno-normatívna koncepcia	35
e) Adaptačná koncepcia	36

II. Historické údaje klinickej psychológie	39
---	-----------

1. Vývin v rámci histórie psychiatrie, pediatrie a psychológie	39
2. Vlastné dejiny klinickej psychológie	42
3. Klinická psychológia u nás	48

III. Smery a teórie v klinickej psychológii	53
--	-----------

1. Celostná teória	55
2. Smery hlbinej psychológie	58
a) Freudova psychoanalýza	58
b) Neofreudizmus	61
c) Kritické hodnotenie psychoanalýzy a neofreudizmu	64
d) Analytická psychológia C. G. Junga	67
e) Individuálna psychológia A. Adlera	69
3. Psychobiológia	71
4. Daseinsanalýza	72
5. Reflexná teória a teória učenia – nový teoretický základ klinickej psychológie	73
a) Reflexná teória a podmieňovanie v klinickej psychológii	76
b) Experimentálne neurózy v pavlovovskej a mimopavlovovskej škole	79

c) Teória učenia — formy a zákonitosti učenia	82
d) Vysvetlenie vzniku porúch podľa teórie učenia	88
IV. Činitele vzniku a vývinu porúch	95
1. Exogénne činitele a problém heritability duševných funkcií a porúch	95
2. Psychogénne činitele	100
a) Konflikt a psychotrauma	100
b) Frustrácia a deprivácia	104
c) Strach — anxieta	109
d) Postoje a interpersonálne vzťahy	112
e) Psychická záťaž — stres	118
3. Epidemiologické činitele	123
V. Metodologické problémy a výskum v klinickej psychológii	125
1. Všeobecné metodologické princípy	125
2. Metodologické špecifickosti klinickej psychológie	130
3. Metóda	133
4. Špecifickosti klinického výskumu	135
Špeciálne problémy klinickej psychológie	
VI. Individuálne odlišnosti v duševnej činnosti	143
1. Vnímanie	143
a) Individuálne osobitosti vo vnímaní	144
2. Pozornosť	146
a) Vlastnosti pozornosti	146
b) Zmeny pozornosti	147
3. Vedomie	149
a) Charakteristiky vedomia	149
b) Zmeny vedomia a hypnóza	149
c) Spánok a sny	151
4. Obrazotvornosť — fantázia	152
5. Pamäť a učenie	154
a) Zmeny pamäti	156
b) Učenie	157
6. Myslenie a reč	159
a) Individuálne odlišnosti	159
b) Reč	160
7. Emotivita — city	164
a) Základné citové kvality	165
b) Individuálne osobitosti	168
8. Vôľové konanie	170
a) Jednotky konania a správania	171
b) Individuálne odlišnosti	171
VII. Osobnosť a adaptácia	173
1. Štruktúra a črty osobnosti	173
a) Dimenzia a typ	174
b) Črty a faktory osobnosti	179
c) Sebavedomie a sebachápanie	182
2. Hodnotenie a sebahodnotenie	183
3. Adaptácia	185

VIII. Schopnosti a hodnotenie ich úrovne	189
1. Teória schopností	189
2. Intelekt a jeho hodnotenie	193
3. Odlišnosti v úrovni intelektu	197
a) Zvýšená úroveň intelektu	197
b) Znížená úroveň intelektu – mentálna retardácia	198
4. Špeciálne schopnosti a ich poruchy	205
a) Špecifické poruchy schopností	206
IX. Dysadaptácia, porucha a defekt	209
1. Deviácia a porucha	209
a) Problém klasifikácie porúch	213
2. Neurotická maladaptácia	216
3. Charakterové defekty a drogová závislosť	223
a) Psychopatická osobnosť	224
b) Abúzus drog – drogová závislosť	226
4. Deviácie a poruchy správania	229
a) Delikvencia	229
b) Tuláctvo a úteky z domu	234
c) Záškoláctvo a nedisciplinovanosť	235
d) Dificilnôta a instabilita	236
5. Zmyslové defekty a telesné chyby	237
a) Psychologické vyrovnávanie sa s defektom	238
X. Psychologické aspekty pri telesnej chorobe a hospitalizácii	240
1. Všeobecné otázky	241
a) Psychogénne činitele pri vzniku a v priebehu choroby	241
b) Psychológia bolesti	245
2. Vplyv choroby na psychiku	247
3. Psychologické aspekty psychosomatických chorôb	250
a) Niektoré psychosomatické choroby	252
b) Parciálne psychosomatické poruchy	257
4. Psychologické problémy pri hospitalizácii	258
XI. Neuropsychológia	262
1. Štruktúra mozgu a psychické funkcie	264
2. Duševné zmeny a poruchy pri mozgových léziách	268
a) Lézie čelového laloka	270
b) Lézie temenného laloka	272
c) Lézie spánkového laloka	273
d) Lézie záhľavného laloka	274
3. Fatické funkcie a ich vyšetrenie	276
4. Niektoré otázky neuropsychodiagnostiky	280
XII. Prístup psychológa k jednotlivému prípadu a všeobecné problémy psychologického vyšetrenia	286
1. Charakteristiky individuálneho prístupu k pacientovi	287
a) Predbežné informácie	289
b) Nadviazanie osobného kontaktu	290
2. Interview	291

3. Psychodiagnostické vyšetrenie	294
a) Psychodiagnostické metódy – metodologické princípy a zásady práce s nimi	294
b) Proces psychologického vyšetrenia	301
4. Pozorovanie	304
5. Diagnostická úvaha a nález	308
6. Psychodiagnostika a psychoterapia	311
7. Hľadisko psychohygieny a prevencie	318
Doslov	324
Príloha a) Systém triedenia psychodiagnostických metód	326
b) Výňatok z medzinárodnej klasifikácie duševných porúch	329
c) Prehľad dôležitých psychotropných látok	332
d) Kontrolné otázky (otázky a príklady na samostatné riešenie)	333
Literatúra	335
Zoznam obrázkov	347
Zoznam tabuliek	349
Ruské resumé	350
Anglické resumé	353
Menný register	356
Vecný register	362